

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

ПРЕЗИДЕНТЫМ ИЗЭИУКЪИГЪУХЭР

ЛЪЭПКЪЫМ и тарихъ кІэн къэтыухъумэн фæе

Адыгэ Республикэм и Президентэу Тхаклушынэ Аслъан АР-м и тарихъ, и культурэ кІэнхэр къэухъумэгъэнхэмкІэ, гъэфедэгъэнхэмкІэ и Гъэорышланпэ ипашэу Цыпынэ Рустем тыгъуасэ Иофшлэгъу зэукІэгъу дырилагъ. УФ-м шІэныгъэхэмкІэ и академие археологиэмкІэ и Институт иофышлэхэмрэ республикэм шызылэшлэрэ археологэу, АР-м и Лъэпкъ музей инаучнэ иофышлэ шхъалэу Тэу Аслъанрэ зыхэтыгъэхэ купым Теуцожь районым ит Очэпшысэ къоджэ псэуплэм экспедициеу шызэхисагъэм зэфэхьысыжьэу фэхъугъэхэм бгъуитІур атегушылагъ.

Иошхъэ купым хэхьэрэ «Псэкъупс-3» зыфиорэ чІыплэм чІыгум зыщетІэхэм экспедицием хэтыгъэхэм кычІахыгъэ пкыгъохэу, пшІорыгъэшъэу я 14 — 15-рэ лІэшлэгъухэм япхыгъэхэу алгытагъэхэр Президентым нэрылгъэу фэхъугъэх. Целевой программэу «Культурэ кІэнхэм яобъектхэр къэухъумэгъэнхэр» зыфиорэм диштэу мы Иоф-тхъабзэр зэхашагъ, ащ пэлухъащт ахьщэр республикэ бюджетым кытІупшыгъ, 2010-рэ илъэсым ар сомэ миллион 1,4-м фэдизыгъ. Цыпынэ Рустем кызырІуагъэмкІэ, зэ-кІэми анахъ шхъалэр тарихьымкІэ мэхъанэшхо зилэ Іэмэ-

псымэу къагъотыгъэхэр республикэм кызырІнэштхэр ары.

— Пэсэрэ культурэмрэ искусствэмрэ ахэхьэрэ Іэшлагъэхэр къэтыухъумэнхэ, кыт-кІэхъухьэрэ лІэужхэм алгыдгъэлэсынхэ фæе, — кылуагъ Тхаклушынэ Аслъан. — Къэралыгъом иоф хэмылгъэу тичІыгу егІэрэ бзэджашлэхэм яфэшшошэ пшгъэдэжІыжьыр ядгъэхьын, а лъэныкъом джыри нахъ лъэшэу тыналэ тедгъэтын фæе. Гъэорышланпэм дэгъоу Иоф ышлэным пæе программэ гъэнэфагъэхэр шылэх, ахэм апэлухъащт ахьщэри кыфэтгІупшы. Непэ археологием ылэныкъокІэ Иоф зышлэн

зылгъэкІышт специалистхэр икъу фэдизэу республикэм илэхэп, ащ пæе апшгъэрэ еджаплэхэм ачІэс ныбжьыкІэхэм зэ-зэгъыныгъэхэр адэтшІыхэзэ, ахэр дгъэхъазырынхэ фæе. Тилъэпкъ икультурэ кІэн къэтыухъумэныр пшгъэрылгъэ шхъалэу зэрэштыр зыщыдгъэгъупшэ хъуштэп.

Гъэорышланпэм иофшлэн зэрэзэхисхэрэм, ащ пшгъэрылгъэу ыпашхъэ щытхэр зэрэзэшлу-хьхэрэм зэрагъэразэррэ республикэм ипашэ кыхыгъэ-щыгъ, тапэки ащ фэдэ екІо-лІакІэ ялофшлэн фырялэу ыпэкІэ лыкІотэнхэу Цыпынэ Рустем кырылуагъ.

НэмыкІ лъэпкъхэм талы-тыгъэмэ, тэ, адыгэхэм, тятэжт плашгъэхэм дышгъэ кІэныжт бай кыитфышанагъ. Непэ ар къэ-тыухъумэным, кІэтыугъоеным мэхъанэшхо иІ. Ары республикэм ипашэ гупшысэ шхъалэу ипсалгъэ кышчыгъэщыгъэри.

Иофшлэгъу зэукІэгъум джаш фэдэу хэлэжъагъэх АР-м и Премьер-министрэу КъумпІыл Муратрэ политическэ партиеу «Единэ Россием» и Адыгэ шьолыр къутамэ и Секретарэу Іэщэ Мухъамэдрэ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

Сурэтхэр А.Гусевым ты-рихыгъэх.

ТИПЧЫХЪЭЗЭХЪЭ ГЪЭШІЭГЪОНХЭР

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Илъэсыбэрэ гуетыныгъэ фыриІэу Иоф зеришлагъэм, агропромышленнэ комплексым ылэныкъокІэ къэралыгъо политикэр пхырышчыгъэным илахышхо зэрэхисы-хъагъэм афэшІ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъу тамыгъэу «Закон. Пшгъэрылгъ. Цы-фыгъ» зыфиорэр фагъэшшошагъ На-бэкъо Заурбэч Исмахилэ ыкъом, МКЪТУ-м мэкъумэщ продукциер кы-дэгъэкІыгъэнымкІэ ыкІи переработкэ шІыгъэнымкІэ икафедрэ идоцент.

Ящэнэрэ концертыри шылэшт

«Адыгэ макъэм» иныбджэгъушІу оредылоу Дзыбэ Мы-хъамэт иапэрэ концерт Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо филармоние шыкІуагъ. Пчыхъэзэхъэхэм тирайонхэм къарыкІыгъэхэри ашлогъэшлэгъонэу еплъыгъэх.

Тысыплэ нэкі филармонием имыІэжьэу адыгэ ыкІи урыс оредхэр шыжынчыгъэх. ЛІыбзыу Ас-лъан зэригъэфэгъэ мэкъамэхэр, Нэчэс Анжеликэ Дзыбэ Мыхъамэт пæе ыусыгъэ оредхэр, ижырэ адыгэ оредхэр концертым шызэхэтхыгъэх. Къэрэшэ-Щэрджэсым иартисткэу Тэкъу Альбинэ, оредылоу ыкІи оред-усэу Нэчэс Анжеликэ, оредылоу ныбжьыкІэу Анастасия Аврамиди, нэмыкІхэри игъусэхэу Дзыбэ Мы-хъамэт оредхэр кылуагъэх. Арти-стэу Эльдарэ Айдэмыр, кэшбокІо купэу «Гуфитыр» зэхэхъэм хэлэ-жыагъэх.

Лъэпкъ искусствэр шІу зыщалгъ-гъурэ унагъоу Хъатыгъужыкыуае шыпсэурэм Дзыбэ Мыхъамэт ша-плугъ. Ятэу Аслъан пшыноу Іэпэлэс, нысэхэ джэгъу макІэп зыхэлэжыагъэр. Мыхъамэт икІэлэцІыкІугъом пшынаоу тшІэщтыгъэмэ, джы оредылоу хъугъэ. ЫшнахыкІэхэу Анзор, Азамат, Ай-тэч игъусэхэу, фестивальхэм, зэнэ-

кыокъухэм ащытлгъэгъушчыгъ.

Мыхъамэт пшыноу ылыгъэу пчэ-гум кыхыи, ышхэр пхыкІычыым кы-фытеохэзэ, адыгэ мэкъамэхэр кы-ригъэлуагъэх. Мыхъамэт ишхъэ-гъусэу Аидэ, икІэлэцІыкІухэу Раул-рэ Радмилэрэ концертым тащы-ІукІагъ, нэпэплъ сурэтхэр атетхы-нэуи игъо тифагъ.

Дзыбэ Мыхъамэт иятІонэрэ кон-церт тыгъуасэ филармонием шы-кІуагъ. Искусствэр зыкІасэхэр кы-зэрэкІэлгъэгъэхэм фэшІ шэкІогъум и 30-м ящэнэрэ концертыр Мые-кыуапэ шызэхашэ зэрашІоигъом ЛІыбзыу Аслъан тышигъэгъозагъ.

САХЫДЭКЪО Нурбий.

Адыгэ Республикэм и Президентрэ Адыгэ Республикэм иминист-рэхэм я Кабинетрэ гуэхъышхо ащыхъугъ Хэгъэгъу зоошом иветеранэу, къалэу Мыекыуапэ и Цыф Гъэшлуагъэу Шапошников Глеб Пантелей-мон ыкІор дунаим зэрехыжьыгъэр ыкІи щымыІэжьым иунагъорэ игуп-сэхэмрэ афэтхъаусыхэх.

Льэтегъэуцо илагъ

Мыекьопэ къэралыгъо технологическэ институтым шэклогум и 18-м «Лэнэ хьурае» щыкьуагъ. Тхьагъушъэ Нухъэ итхылъэу «Адыгэхэм ясадлэжын: лъэпкъ хабзэхэр, чыг лъэпкъхэм якъэтхыбан, мээ гъэтлысыгъэхэр» зыфилорэм ар фэгъэхыгъагъ. Зэльашлэрэ шлэныгъэлэжхэр, министрэхэр, республикэм иапшэрэ еджаплэхэм якълэзегъаджэхэр, студентхэр, авторым илахьылхэр, нэмыкхэри лoфтхьабзэм хэлэжыагъэх.

ЭкологиэмкIэ факультетым идеканэу, мэкъумэщ шлэныгъэхэмкIэ докторэу, профессорэу Юрий Сухоруких «Лэнэ хьурае» кыизэлхыгъэ, Тхьагъушъэ Нухъэ щылэныгъэ ыкIи творческэ гъогу гъэшлэгъонэу кыиклугъэм къэзэрэуагъоигъэхэр нэлуасэ фишылгъэх.

Тхьагъушъэ Нухъэ 1908-рэ ильэсым ишыгъхьэу мазэ шапсыгъэ къуаджэу Агуе кыищыхъугъ. Сыдигъуи еджэным фаблэу, гъэсэнэгъэм фэбанэу щытыгъ ыкIи гъэхъэгъэшлэхэр ышылгъэх. Ильэс зэкIэблэу хэм Кубанскэ къэралыгъо мэкъумэщ институтым икIэлэегъаджэу, шлэныгъэлэжыщлэр кыидихын ыльэкIыгъ. Апшэрэ еджаплэм лъытэныгъэхэм Нухъэ щыфашлэу щытыгъ. Лы гъэсагъэм анахъэу лoф зыдишлэщыгъэр пхъэшхъэ-мышхъэхэм якъэгъэкIын, чыг лъэпкъ зэфэшхъафхэм ягъэхъазырын. ИжыкIэ адыгэхэм садлэжыныр якIасэу, фэкулайхэу зэрэщытыгъэр Тхьа-

гъушъэм итхыгъабэмэ къащелo. Ильэпкъ шлулэгъоу фырилэр къахъэу, ихабзэхэм къащытегушылэу Нухъэ лoфшлэгъабэ дунаим кытыринагъ. Ахэр зэкIэ Нухъэ ыкIоу Игорь кыугъоижхы, лoф адишлэжыгъ, кыдэкIыным фи-гъэхъазырыгъэхэу идунай ыхъожыгъ.

— Мы тхылъыр сятэ илoфшлагъэу щыт, — кылуагъ Тхьагъушъэ Руслъан. — Сятэжъ лъытэныгъэу фишылщыгъэм ишыхъатэу, кыгъэнэгъэ материалыбэм, разработкэхэм лoф адишлэжыгъ. ГухъI нахъ мышлэми, икIыгъэ ильэсым сятэ дунаим ехыжыгъ, ау сятэжэу Нухъэ ильэныкIо гупсэ, ильэпкъ, садлэжыныр, анахъэу пхъэшхъэ-мышхъэхэм якъэгъэкIын шлу зэрилэгъуштыгъэхэр кырилoтыкIынхэ ыльэкIыгъ.

Адыгэ Республикэм иапэрэ Президентыгъэу Джарымэ Аслъан Тхьагъушъэ Нухъэ ригъэджагъэхэм ащыщ.

— Сигуапэу мы зэлукIэгъум сыккъэлуагъ, — еlо ащ, — нэмыкI кIалэхэу Кубанскэ мэкъумэщ институтыр къэзыухыгъэхэм ащыщхэри къеклолагъэх. Нухъэ тшыгушшэрэп, кыхэмыгъэщын плъэкIырэп ар апэрэ адыгэ гъэсагъэхэм зэрэщыщыгъэр, кызэрыкIоу щытыгъэп, лъытэныгъэхэу зыхэтми кыфашылщыгъ. Тхылъым мэхъанэ илэу щыт, авторыр кызыщыхъугъэ хылушъом дэжыбэ чыг лъэпкъ зэфэшхъафхэр, мылэрысэхэр, къужхэр тижыххэм кызэрэщыгъэкIыштыгъэм игъэкIотыгъэу къагъушылэ. Ежъ Нухъэ чыг лъэпкъи 100-м ехъу кыыхынын ыльэкIыгъ.

Къэгущылэгъэ пстэуми Тхьагъушъэм итхылъ осэшхэу кызэрэфашылгъэм къеушыхъаты тилъэпкъыкIэ ащ мэхъанэ зэрилэр.

ИШЪЫНЭ Сусан.

Сурэтыр Ишъынэ Аслъан тырихыгъ.

ТЕАТРЭМРЭ ЛЪЭХЪАНЫМРЭ

Фестивалыр рагъэжыагъ

Краснодар «Кубань театральная-2010»-рэ зыфилорэ фестивалыр край драматическэ театрэм шэклогум и 15-м щыригъэжыагъ. ЗэкIэмкIи краим итеатриблэрэ тиесепубликэ итеатришэрэ ащ хэлэжыагъ. Ахэр Адыгэ Лъэпкъ театрэр, Урыс драматическэ театрэу А. С. Пушкиным ыцIэкIэ щытыр, Камернэ музыкальнэ театрэу А. Хъанэ-хъум ыцIэкIэ щытыр. Спектаклэ 15-у фестивалым кыицагъэлэгъоштыхэм Лъэпкъ театрэм испектаклэу «Мэдэя» (Къ.Натхъо), Урыс театрэм иеу «Тайна одного пансиона» (А. Кристи), Камернэ имюзиклэу «Ослепленные» (А.Семенов, В. Старчевский) ащыщых.

Фестивалым ипэлухъо кыизэлухыным ыпэкIэ мафэм пресс-зэлукIэ зэхашъагъ. Ар зэррицагъ Краснодар край администрацием культурэмкIэ идепартамент ипашэрэ Н. Пугачевам. Ащ СССР-м инаролднэ артистэу М. А. Куликовскэм фэгъэхыгъэ фестивалым актерхэм, режиссерхэм, сценографхэм, нэмыкIхэу спектаклэхэм адэлажэхэрэм ялэплэсэныгъэ хэгъэхъогъэнымкIэ ишлoгъэшхо кыизэрэкIорэр хигъэуэфыкIыгъ. Край администрацием культурэмкIэ идепартаментрэ Адыгеим культурэмкIэ и Министерствэрэ зэгъусэхэу фестивалыр мы ильэсым щегъэжыагъэу зэхашъ.

Пресс-зэлукIэм кыишыгушылэгъэх Адыгэ Республикэм культурэмкIэ иминистрэ иапэрэ гуадзэу Н. Васильевар, Урысы-

ем итеатральнэ лoфшлэхэм я Союз критикэмрэ театроведениемрэкIэ икабинет ипашэрэ, Урысыем культурэмкIэ изаслуженнэ лoфшлэхэу Э. Макаровар, Адыгэ Лъэпкъ театрэм ихудожественнэ пашэрэ Урысыемрэ Адыгеимрэ янаролднэ артистэу, Кубань изаслуженнэ артистэу Кукэнэ Муратэ, нэмыкIхэри.

Я XII-рэ фестивалыр Краснодар академическэ театрэм спектаклэу «Чудаки» зыфилоу театрэр зыцIэкIэ щыт М. Горькэм ипсэс техыгъэмкIэ рагъэжыагъ. Сценэм кыдэкIуаехи, гушылэ фабэхэр къалуагъэх, залым чIизэу чIэс цыфхэм къафэгущылуагъэх культурэмкIэ департаментым ипашэрэ Н. Пугачевар, Адыгеим итеатральнэ лoфшлэхэм я Союз итхъамагъу, Урысыем изаслуженнэ артистэу, Адыгеим инаролднэ

артистэу Зыхъэ Заурбий, Краснодар театрэм идиректорэу Т. Кривошеевар.

Камернэ музыкальнэ театрэм Урысыем искусствэхэмкIэ изаслуженнэ лoфшлэхэу Сулейманов Юныс ыгъэуцугъэ спектаклэу «Ослепленные» зыфилорэр кыгъэлэгъуагъ. Шэклогум и 20-м Лъэпкъ театрэм адыгабзэкIэ трагедиеу «Мэдэя», и 21-м Урыс театрэм «Тайна одного пансиона» зыфилохэрэр къагъэлэгъоштых. Титеатрэмэ гъэхъагъэ ашIынэу афэтэлo.

ШЪХЪАПЛЪЭКЪО Къэсэй. АР-м искусствэхэмкIэ изаслуженнэ лoфшлэхэу.

Сурэтым итыр: спектаклэу «Ослепленные» зыфилорэр артистхэм къашы.

Тезыхыгъэр ЕмтIыль Нурбий.

Игъунэгъу ыукIыгъ

УФ-м и Прокуратурэ иследственнэ Комитет АР-мкIэ Джэджэ межрайон следственнэ отделым станицэу Дондуковскэм щыпсэурэ хульфыгъэм ыльэныкIоу кыизэлхыгъэ уголовнэ лoфыр зэхифыгъ. Игъунэгъур зэриу-кIыгъэмкIэ ар аумысы.

— ЗэрэдгъэуэфыгъэмкIэ, мы бзэджэшлагъэр 2010-рэ ильэсым шышхъэлум и 28-м зэрахъагъ. — Ильэс 43-рэ зыныбжэ хульфыгъэу П-м игъунэгъур зэримышлум кыыхэкIыкIэ ыукIынэу ыгу кыихъагъ. Ащ пае ар хульфыгъэм ишагу къэкIуагъ. Утын гъушъэу ышхъэ ыкIи ыпкыинэ-лынэ атыришагъэхэм апкъ кыиыкIэ гражданинэу Р-м а чIыплэм ыпсэ щыхэкIыгъ, — кылуагъ Джэджэ межрайоннэ следственнэ отделым иследователэу ТемзэкIо Муратэ.

Ащ кызэрэхи-гъэщыгъэмкIэ, бзэджэшлагъэр зезыхъэгъэ хульфыгъэм мэфэ заулэм кыкIоу зигъэбылгъэу хэтыгъ, ау следственнэ отделым икыулыкъушлэхэмрэ милицием илoфшлэхэмрэ зэрахъэгъэ оперативнэ-лэыхъон лoф-тхьабзэхэм яшлуагъэкIэ ар къаубытыгъ, ышлагъэми еуцолэжыгъ.

— Джырэ лъэхъан лoфыр судым IэкIэдгъэхъагъ. — Бзэджэшлагъэ хылыгъэ зезыхъагъэм анахъ пшъэдэкIыжэ инэу щылэр (законным кызэрэдилгъыгъэрэмкIэ ильэс 15) ыхынынэу тыклэдэу, сыда плoмэ ар рецидивист, ыпэкIи цыф ыукIыгъагъ, — кылуагъ М. ТемзэкIом.

Ильэси 5-м нэс хъапс кыыхын ыльэкIышты

Къуаджэу Кошхъаблэ щыщ хульфыгъэу бзэджэшлагъэ зезыхъагъэм ыльэныкIоу Джэджэ межрайон следственнэ отделым зэхифыгъэ уголовнэ лoфыр прокуратурэм IэкIыгъэхъагъ.

Хабзэм илIыкIоу къулыкъу зыхырым ыльэныкIоу мыщ бзэджэшлагъэ зэрихъагъэу аумысы. Ащ ильэси 5-м нэс хъапс пыль.

СледствиехэмкIэ отделым иследователэу ТемзэкIо Мурат кызэрэхи-гъэщыгъэмкIэ, къуаджэу Кошхъаблэ къулыкъу щызыхыштыгъэ гъогу-патрулым илoфшлэхэм лoфыгъом и 14-м автомобиль горэ къагъэуцугъ. Нэужым медицинэ улIэкIунхэм кызэрэагъэлэгъуагъэмкIэ, рулым кIэрысыгъэмрэ ащ кыгосыгъэмрэ ешъогагъэх.

Машинозепфэнэу фитыныгъэ кызытырэ документыр водителым ыпкIэ Iахыгъэу щытыгъ. Кыгосыгъэ кIэлэ ныбжыкIэм ишъогу административнэ пшъэдэкIыжэ римыгъэхынэу, кыгъэгъунэу ылозэ, ДПС-м илoфшлэ тэмэтэльхэр тыритхыгъэх, заулэрэ ынэгу еуагъ.

Ышлагъэм ар еуцолэжыгъ, зэрешъуагъэм кыыхэкIыкIэ мыщ фэдэу зэрэекIуагъэр кылуагъ.

Бзэджэшлагъэ хылыгъэ зезыхъагъэр къаубытыгъ

Адыгэ Республикэм иследственнэ Комитет ипресс-къулыкъу кызэрэитыгъэмкIэ, Мыекьуапэ икъэхалгъ горэм пэмычыжэу зы хъадэрэ шъобж хылыгъэхэр зытещэгъэ хульфыгъэрэ бэмышлэу кыицагъотыгъагъэх. Мы бзэджэшлагъэр зезыхъагъэу зэгущафэхэрэр охътабэ темышлэу правэухъумэкIо органхэм къаубытын алгъэкIыгъ.

Следствием зэригъэуэфыгъэмкIэ, мы бзэджэшлагъэр шэклогум и 14-м Мыекьуапэ кIэлэ къэхалгъэм дэжъ щызэрахъагъ. Зы нэбгырэр IашэкIэ аулыкIыгъ, ар къэзыушыхъатырэ тыркъохэр ащ телыгъэх, ятлонэрэм ыбгъэ еуагъэх, ау инасыпкIэ псаоу къэнагъ. Мы бзэджэшлагъэр зезыхъагъэу зэгущафэхэрэм иунэ ауплъэкIунэу правэухъумэкIо органхэр кыизэкIохэм, ащ ипчъэхэр кызэтыригъэпытыхъагъэх ыкIи зиукIыжын гухэлъ илэу зыхэпыджэжыгъ. Арэу щыт нахъ мышлэми, законыр зыукъогъэ хульфыгъэр республикэ сымэджэщым иреанимационнэ отделение псаоу нагъэсыгъ.

Джырэ уахъгэ бзэджэшлагъэр зезыхъагъэри, псаоу къэнэгъэ хульфыгъэри милицием илoфшлэхэм къагъэгъунэх.

БзыльфыгъитIум шъобжхэр хахыгъэх

Къалэу Краснодар дэт шхалэу «Обжорка» зыфилоу Коммунархэм яурамрэ Мирымрэ зыщызэхэкIыхэрэм дэжъ щытым газыр кыишъуагъ. Ащ лoф щызышлэрэ бзыльфыгъитIум шъобжхэр атешагъэхэу сымэджэщым нагъэсыгъэх.

Краснодар и УВД ипресс-къулыкъу кызэрэитыгъэмкIэ, шхалэу чIэтыгъэ баллонхэм чэщым газыр къарыкIыгъ. БзыльфыгъитIум шхынхэр агъэхъазырынхэу зырагъажэр ары газыр кызыуагъэр.

Темыр Кавказым ыпху цэрылоу, наукэм идунай дэгъоу шызэлъашлэрэ Бэчыжэ Лейлэ КъЩР-м и Хьабэз район ит къуаджэу Псэуклэ Дахэм кышыхуыгъ, иеджаплэ шеджагъ. Нэужым Ленинградскэ университетым ифилологическэ факультет кыухыгъ. 1964-рэ илээсым СССР-м и АН и ИМЛИ «Черкесская советская литература» зыфиорэ темэмклэ кандидат диссертациеу, 1973-рэ илээсым «Национально-художественные традиции и формирование повествовательных жанров адыгских литератур» зыфиорэ темэмклэ доктор диссертациеу ытхыгъэхэр кышыхуыгъыпкэжыгъэх.

1957-рэ илээсым кышыхуыгъэу Бэчыжэ Лейлэ гуманитар ушэтынхэм апылэ Къэрэщэе-Щэрджэс НИИ-м Иоф щешлэ, щэрджэс литературэм, Урысыем инарохэм ялитературэу лъэпкыбэм зэдыряем епхыгъэу адыгэ-щэрджэс хэмрэ нэмыкI народхэмрэ яхудожественнэ культурэ ихэхьоньгъэ Иофыгъохэм Иоф адешлэ.

Щэрджэс литературэм итарихкIэ апэрэ монографиер кыхаригъэутын ыпкIэ щэрджэс литературэм лъапсэ фэзышыгъэхэу, я 30-рэ илээсхэм якIэуххэм ращыгъагъэхэ Х. Абуковым, М. ДышэкIым, С. Темырым, Б. Хабекировым ятворчествэ зыщиушэтыгъэ Иофшлагъэхэр авторым ытхыгъэх. Адыгэ лъэпкэ литературэхэм яжанрэ гъэпсыкIэ ихэхьоньгъэ ыпкэ зэриуцагъэм иИофыгъохэм яхьыллагъ «От богатырского эпоса к роману» зыфиорэ фундаментальнэ Иофшлагъэу 1974-рэ илээсым кыдыгъэкIыгъэр.

Зэлашлэрэ профессорэу Бэчыжэ Лейлэ иИофшлагъэхэу пчэзгъабэ хьурэ проблемнэ статьяхэм, автор коллективым щыщэу ытхыгъэхэм Темыр Кавказым инарохэм ялитературэхэм языкыныгъэ ыкли ялэпкэ нэшэнэ унаехэм, ятипологиехэм афэгъэхьыгъэ Иофыгъоу инхэр ащызехыф.

Шэпхэ лъагэм тегъэпсыкыгъэу, лъэпкэ литературэхэм яопыт Iэпылэгъу кызыфишлызэ, критик-литературоведэу Л. Бэчыжым Iэпэлэсныгъэр, художественнагъэр алэ кырагъэханхэм, героим иконцепции, литературэхэм яфэмэ-бжымэхэр зэрэзэтырагъахэхэрэм яИофыгъохэр еушэтых. Ахэр дэгъоу къаушыхьаты иИофшлагъэхэу «По закону взаимодополнения и художественной самобытности», «М. А. Шолохов и проблемы литератур народов Северного Кавказа», «Жизнь, герой, литература» (гъусэхэр иIэу) зыфиохэрэм.

ЛитературэмкIэ шIэныгъэшхохэр зэрэIэкIэлхэм ишIуагъэкIэ фундаментальнэ Иофшлагъэу «История советской литературы», академическэ Иофшлагъэу «Советский многонациональный роман» зыфиохэрэр тхыгъэнхэмкIэ дунэе литературэм и Институт илитературоведхэм ягъусэу Иоф адишIэн ылэгъэкIыгъ. Аужырэ Иофшлагъэу зыщIэ къетIуагъэм дэхэзгъэ разделхэу щэрджэс литерату-

Бэчыжэ Лейлэ зэлашлэрэ шIэныгъэлэжэ, сэнаушыхуэ зыхэлэ кIэлэегадж, шIэныгъэлэжэ ныбжыкIэхэм ягъэгъозакIу, ахэм гъэхьагъэхэр ашыхэзэ ыпкIэ лъыкIотэнхэмкIэ емызэщыжэу Иоф адэзышлэрэ цыф гъэсэгъэшху. Инаучнэ Иофшлагъэхэр студентхэм ямызакъоу ахэр езыгаджэхэрэми, литературэм пылэхэми игъэкIотыгъэу IэубытыпIэ кызыфаших. Ежыщыц Къэрэщэе-Щэрджэс Республикэм имызакъоу, нэмыкI чыпIэхэми шIэныгъэм зыфэзыщыхэрэм илэпылэгъукIэ бэрэ ащылэIэсыш, урысые научнэ общественностым лъытэныгъэ кыфишлызэ, тыди кышыпэгъокIых.

шгошагъ, «200 лет Шамилу» зыфиорэ дышгъэ медалыр кыратыгъ, мамырныгъэм игъэпытэн фэгъэхьыгъэ Иофышхоу ышIэрэм пае правительствэм наградэ лъапIэр — Зэкъошныгъэм иорден кыфигъэшгошагъ.

Наукэм ихэхьоньгъэкIэ джырэ лъэхьаным литературоведхэм яИофшIэнкIэ анахь мэхьанэшхо зилэ гъоупэхэм ащыщэу щытыр литературэм ижанрэ шхьафхэм яхэхьоньгъэ итеориерэ итарихэрэ научнэ лъэныкъомкIэ Иоф адэшлэгъэныр ары. А лъыхьон-ушэтын-

Лъытэныгъэшхо зыфаширэ шIэныгъэлэжэ

рэм фэгъэхьыгъэхэм ар яавтор. Академическэ Иофшлагъэу «Единство, рожденное в труде и борьбе» зыфиорэм (Москва, 1972) хэхьагъ проблемнэ статьяу «Становление и развитие младописьменных литератур в условиях сотрудничества советских наций» зыфиорэр.

— Мы аужырэ лъэхьаным Лейлэ Иоф зыдишлэрэр литературэхэм языкыныгъэ кызыгурыгъэлогъэным епхыгъэ Иофыгъохэр ары. Ахэр культурнэ диаспорэм иИофыгъохэр, я XIX-рэ лIэшIэгъум икIэух — я XX-рэ лIэшIэгъум ипэублэ адыгэхэм ялитературнэ-художественнэ гупшысэ зыпкэ зэриуцагъэр ары. Ращыгъэгъэ тхакIохэу, щэрджэс литературэм лъапсэ фэзышыгъэхэм ятворческэ биографиехэр зыпкэ игъэуцожыгъэнхэмкIэ, литературоведэу зэрэщытым елбыхыгъэу, Бэчыжым кIочIабэ тыригъэкIодагъ, — еIо шIэныгъэлэжэу А. Шишкановам. Ащ тызэрэщыгъэгъозагъэмкIэ, фольклор текстхэр угыоигъэнхэмкIэ, ушэтыгъэнхэмкIэ ыкли кыкыгъэутыгъэнхэмкIэ Л. Бэчыжым шIушIэгъэшхохэр иIэх.

Бэчыжэ Лейлэ кыхаригъэутыгъэх гъусэхэр иIэхэу фольклор материалхэр зыдэхьэгъэ тхылхэу «Гуси-лебеди», «Солнышко, солнышко, свети, свети», «Адыгские хабары», «Черкесские сказки», «Сказки чептырех братьев» зыфиохэрэр. Джащ фэдэу гушылапэхэр ягъусэхэу хэутын ыпкэ фигъэхьазырыгъэх М. ДышэкIым ироманэу «Зарево» (1984), Х. Абуковимрэ В. Чернышевымрэ яроманэу «На берегах Зеленчука» (1986), М. ДышэкIым ытхыгъэ рассказхэмрэ новеллэхэмрэ зыдэт тхылгыр (1984), нэмыкIхэри.

Филологии шIэныгъэхэмкIэ докторэу, профессорэу, АМАН-м иакадемикэу, Къэрэщэе-Щэрджэсым, Адыгеим ыкли Къэбэртгэе-Бэлъкъарым шIэныгъэмкIэ язаслуженнэ ИофышIэшхоу Бэчыжэ Лейлэ илээсипшI пчэагъэ хьугъэу Къэрэщэе-Щэрджэс къэралыгъо педуниверситетым ипрофессор, урыс литературэмкIэ, Урысыемрэ СНГ-мрэ ихэгъэгухэм янародхэм ялитературэхэмкIэ лекциехэм къаджэ.

Ащ научнэ пэщэныгъэ ады-

зэрихьэзэ, Темыр Кавказым зэкIэ илэпкыхэм Iломи хьунэу ялыкIохэм кандидат ыкли доктор диссертациехэр атхыгъэх ыкли пхырагъэкIыгъэх. Джащ фэдэу цыф лъэпкыбэмэ ялыкIохэр зыхэхьэрэ ушэтэкIо купым пэщэныгъэ дызэрехьэ, гуманитар ушэтынхэм апылэ Къэрэщэе-Щэрджэс институтым Къэрэщэе-Щэрджэсым инарохэм литературэмкIэ иотдел пэщэныгъэ дызэрехьэ.

ИкIэухым къэтIон Кавказымрэ Урысыемрэ ялэпкыбэхэм язэблэгъэныгъэрэ ягушхьэлэжыгъэ-зыкIыныгъэрэ пропаганда шIыгъэнхэмкIэ Лейлэ инаучнэ общественнэ ИофшIакIэ зэкIэми зэлашIэу зэрэщытыр. Ар Урысыем и Къыблэ икьалэхэм яисполком ичлен, Къэрэщэе-Щэрджэсым итхакIохэм я Союз иправление хэт, джащ фэдэу кандидат ыкли доктор степеныхэр афэгъэшгошгъэнхэмкIэ ученэ совет залэхэм ахэт.

Диаспорэм иИофыгъохэм яушэтын илахышхоу хишыхьагъэм апае Л. Бэчыжым Иззэт Къандаур ыцIэкIэ атырэ Дунэе премьер кыфагъэ-

хэм зэрахэплэгъэн фаер я 60 — 80-рэ илээсхэм хэгъэгу литературоведением ушэтын Иофэу шызэшIуахыпкыгъэхэм япхыгъ. А уахьтэм роман тхыгъэхэр апкэ зэриуцохэрэм, хэхьоньгъэ зэрашIырым афэгъэхьыгъэ монографическэ ушэтынхэр шызышыгъэхэм Бэчыжэ Лейлэ ащыщ. Джащ фэдэу жанрэм ипозтикэ иИофыгъохэм афэгъэхьыгъэ диссертациехэр шIэныгъэлэжыхэм къаухьумэх.

ИкIэухым къэтIон гуманитар Иофыгъохэм афэгъэхьыгъэ конференциехэу институтым ащызэхашхэхэрэм Л. Бэчыжырыгу етыгъэу зэрахэлажыэрэр. Литературоведхэр анахьэу зытегушыIэхэрэр Темыр Кавказым инарохэм ялитературэхэм зыкIыныгъэу ыкли лъэпкэ шэн унаехэу ахэплэгъохэрэм язэгъэшIэн ары. Анахь мэхьанэшхо зэрагырэ литературоведческэ Иофыгъохэм ащытегушыIэхэу хабзэ зэрэхьугъэр а конференциехэмкIэ лъыгъэкIотагъэ хьугъэ. Арышъ, бэ зышIэнэу зинасып кыкыкыгъэ шIэныгъэлэжэу Бэчыжэ Лейлэ научнэ Иофэу зэшIуныхэрэм кыушыхьатырэр зыпылэ Иофым ащ хэшIыкIышхо зэрэфыриIэр ары. Иоф дэзышIэнэу хьугъэхэм кызыралорэмкIэ, ежэ зи кызытыримыгъанэу ишIэныгъи, игулыты, ыкIуачIи шхьас имыIэу гухэлъышIоу зыпылым зэрэфигъэлорышIэхэрэм фэдэу адрэхэми Иоф ашIэнэу зэрафилъэгъурэр кыхагъэщы. Ар зыхэт купым хэпшыкIэу Иофхэр шыльэкIуатэх, шхьэкIафэ шызэфашигъэу, нахь шызыфэсакыжыгъэхэу шытых.

Бзылфыгъэ гохьэу, сэмэркъэу дахэу хэлъымкIэ уищфын ылгъэкIэу пшIошIызэ, зыпшыцIагъэм чатэр кызыгъэгъушыIэрэ псэлъэ губзыгъэхэмкIэ илэпкэ, ихэку кызыухьумэн зылгъэкIырэ шIэныгъэлэжэ шыпкыэм игъэхьагъэхэм тапэкли ахыгъахьоу бэрэ шыIэнэу фэтIэIo.

ШАКИО Мир.

ЛЪЭПКЪХЭР «ЗЭЩЫЗЫХЪО» зышлоигъомэ къадэхъуцтэн!

Урыс-Кавказ заом илъэхъан пачыхъэм идзэ хэтэу тичыгу машом зыкыщезыгъэлэтыщтыгъэхэм, къуаджэхэр зыгъэстыщтыгъэхэм, мамыр цыфхэр языгъэуыкыщтыгъэмэ ащыщэу, дзэшхом ипащэу щытыгъэ Михаил Романовым исаугъэт Мыекъопэ районым щагъэуцугъ. Ащ еплъыкІэу фырылэр зэдгъашІэмэ тшлоигъоу Адыгэ Республикэм ицыф цІэрылэхэу тинахыжъ лъаплэхэм, зэлъашІэрэ тхакІохэм, шІэныгъэлэжъхэм, общественнэ ІофышІэхэм гуцылэгъу тафэхъугъ.

ТХЪАРКЪОХЪО Юныс — филологие шІэныгъэхэмкІэ доктор, адыгабзэм изэхэф гуцылалэ изэхэгъуауакІу, общественнэ ІофышІэху.

— Политикэ зыхэлъ Іофыгъомэ уагъушылэ зыхъукІэ, уахътэр къыдэлштыгъэн фае. Илъэси 100-м ехъу зытешІэгъэ лъэхъаным къыфэбгъээжэмэ, макІэп къэбгъэплэжъгъэин плъэкІыщтыр. Урысхэм непэ «тшынахыжъкІэ» тяджэ. ЯшІуагъэ къытэмыкІэу сІорэп. Тызэдэпсэушъ, тэри тишІуагъэ ядгъэкІэу сэлъытэ. ИлъэсыбэкІэ узэкІэбжъкІэ, урысхэр бгъэпыинхэ фаеу сльыгъэхэрэп. Тымыгъэпыхъэмэ нахышІу.

Зыгу къэкІи Романовым саугъэт фэзыгъэуцугъэхэр урысхэм шІуліз афэмылажъэхэу сэлъытэ. ЯпчъагъэкІэ бэ мыхъурэ лъэпкъхэр урысхэм арагъэпыхъэ ашІоигъоу а Іофыгъор къалэтыгъ. Урысмэ афэлажъэхэ, афэуцэхэ фэдэу зыкъагъэлъагъозэ, обществэм ягъэ рагъэкІы. Непэ урысхэм тафэуцэжъын ищылагъэп — ар адыгэмэ бэшІагъэу къагурыІуагъ. ЛъышІэжъ Іофи тилъэпкъэгъумэ къалэтырэп. Тызэкъошым фэдэу тызэхэт. Сэ адыгэу сыгу рихъэу сызылукагъэм нахъ макІэп урысэу сыгу рихъэу сызылукагъэр.

Урысыем ылэ къытфищэеу, лъэпкъ ІофыгъомкІэ ишІуагъэ къытигъэкІэу бэрэ къыхэкІы. Арышъ, урыс е адыг сІоу Іоф зыдасшІэхэрэр зэхэсидзыхэрэп.

Диным, политикэ мыкъабзэм афэгъэхыгъэ саугъэтхэр агъэуцух, къащ тамыгъэхэри хъалом фэдэу «къэтэджых». Ахэри тэрэзхэл, адзгъаштэрэп. Джырэ уахътэм тиреспубликэ нахъ щырэхатэу Темыр Кавказым шьолъыр илэп. Тэ щысэ къэтэгъэлъагъомэ, дахэу тыщыІэмэ сыда «кукытэцэлэшхэн» зыкІыфаер, ар къызгурыІорэп, къызгурыІони сльэкІыщтэп. ЗэрэхъурэмкІэ, тэ, адыгэхэм, ащ ипэгъокІэу зыгорэхэр тшІэнхэ фае. Ар урысхэми яфедэп, тэри тифедэп. Арэу тарихым фэгумэкІхэу щытмэ, урысидзэм хэтгыгъэ офицерым адыгэ лыхъужъэу пачыхъэм езуагъэхэм ясаугъэтхэр гуарэгъэуцохэба.

Джы зэрэхъэрэ Іофыгъомэ ащыщхэр лъэпкъ зэмызгъыныгъэм фэлажъэх. Тифедэп. Бырсырыр къэзылэтыгъэр тфызэхэмыфжыныуи къысщэху. Лъэпкъ

пэпчъ узэрэщытхъуни, зэрэуубыщтыри щылэх. Пачыхъэу Романовым иунагъо аукІыгъ. Ар адыгэмэ алэ къыралъхъагъэу щытыгъэмэ, гу шъабэ къызыхагъэфэныешъ, унагъор къагъэнэжынкІи пшІэхэныеп.

М. Романовым саугъэт фэзыгъэуцугъэхэр хэукъуагъэх. ТызэдъщыІэным пае ащ фэдэ саугъэтэп тищылагъэр. Коммунистхэм яшІуагъэ къытэмыкІыгъэу сфэІоштэп. Адыгэхэр шІэныгъэм нахъ пыщагъэ хъугъэх, лъэпкъэу къэнэжынкІэ альэкІыгъ. Узэгупшысэен щылэшъ, зэщыхъуакомэ тафэжъгъэсакъ. Сыда рэхъатэу тызкІыщымыІэщтыр? Цыфхэр ежъхэм арэмыухыжъых, тэри гъогу пхэндж тытыращэным пэрэмылхы. Мамырынгъэм нахышІу псэукІэ шыла? Цыф къызэрыкІомэ заом шІуагъэ къыхахэу хэтэ зылэгъугъэр? Саугъэтым икъэбар къезыхыжыагъэхэр урысхэм, зэкъошныгъэм афэуцэхэрэпышъ, тызэщарэмыхъу.

Нахъ кІочІащхом нахъ кІочІаджэр къыримыдзэу къыхэкІы. Адыгэ фольклорым упкІэпкІыгъэу гупшысэ дэхабэ хэлъ, ащи зэщыхъуакомэ зыфагъазэ сшІоигъу. «Къамзэгъу такъэмрэ пыжымыр» зыфилорэм ерэджэхи, саугъэтым къэшІэкІыгъэ Іофэу къырахыжыагъэм иегъэшхо къызэрэгъэкІыщтыр къагурылэщт.

ШЪХЪЛЭХЪО Абу — филологие шІэныгъэхэмкІэ доктор, зэлъашІэрэ литератор, Адыгэ Хасэм, Дунэ Адыгэ Хасэм ятхамэтагъ.

— ШІу агу илъэу саугъэтыр агъэуцугъэу сльытэрэп. Цыфхэр зэфагъэблынхэ, зэпагъэуцунхэ ямурад. Саугъэт зыфагъэуцурэм пэшІорыгъэшъэу терэгущыІэх. ШІоу ышІагъэм, еу къыгъэнагъэм защэрэгъэгъуаз. Непэ адыгэ чІыгум саугъэт макІэп шагъэуцурэр. Лъэпкъыр зыгъэкІоды зышІоигъогъэ дзэпащэм ыцІэ къалэтыжы ашІоигъу. Сыда ар къызыпкъырыкІырэр? Агу илъэу къысщыщхъурэп. Цыфмэ агу джэнджэш къырагъэхъанэу, лъэпкъхэр зэпагъэуцунхэу мыкъэбзэ Іофхэр зэрэхъэх.

Пачыхъэм иполитикэ, ащ дзыгъаштэщтыгъэмэ яхыллэгъэ тхылъхэр къыдарэгъэкІых — джащыгъум къэнэфэщт машІом кІэзыгъэстыщтыгъэхэр. ШІу зыгу къытфимылтмэ саугъэтыр агъэ-

уцугъ. Адыгэ Хасэм пащэу илъэсыбэрэ сырилагъ, лъэпкъхэр зэщытхъохэу зэгорэм Іоф къыщаІэтыгъэу къэсшІэжырэп. Тичыгу тисэу сьд къытаІуалэми хъуштэу сльытэрэп. Тимамыр щылакІэ арэмыукоба, сыда тызэрагъэмысэщтыр? Къэралыгъо гъэпсыкІэ зилэ республикэм тыщэпсэу, нахышІум тыщэгугъы.

МАМЫЙ Руслан — филологие шІэныгъэхэмкІэ доктор, Гуманитар ушэтынхэмкІэ Адыгэ республикэ институтым идиректор гуадз.

— Саугъэт бгъэуцуным пае бэ узэгупшысэен фаер. Адыги, урыси, нэмыкІ лъэпкъэу исхэми шІуагъэ къафыхыщтмэ уемыгупшысэ хъуштэп. ЧІыгоу зыщыбгъэуцурэм итарихъ къыдэмылтыгъэныр тэрэзыхъ. «Лъэпкъ зэщыхъо-кІо» саугъэт тищылагъэп.

Тиунэ тис. Адыгэхэр бэ мыхъужъхэми, — ар Іоф шъхъаф. Лъэшэу зыгорэхэр къытфэгумэкІыхэ ашІоигъомэ, адыгэхэр макІэ хъунхэр къызыхэкІыгъэр, хэгъэгу 55-м ехъумэ ащыпсэунхэр зэлытыгъэ хъугъэр нахъ куоу зэрагъашІэ сшІоигъу.

Урыс лъэпкъыр тэгъэлъапІэ, зэфыщытыкІэшІухэр сыдигъуи дытиІэнхэу тыфай. Бырсыр къытзышІыліз зышІоигъохэр, Темыр Кавказым заом «щыкІэзыгъэстынэу» фаехэр къежэх Адыгейм зэмызгъыныгъэхэр къытэджэнхэу. Егупшысэхэрэп Темыр Кавказым лъэпкъи 170-рэ зэрэщыпсэурэм. Урысыем зэкІэмкІи лъэпкъэу исыр 187-м къыщымыкІэу къалытэ. Джырэлабгъэ ащ фэгъэхыгъэу УФ-м и Президентэу Дмитрий Медведевыр телевизорымкІэ къызэгущыІэм Іофыгъо инхэр къыІэтыгъэх.

Акъыл хэлъэу ерэгупшысэх чылэм, къалэм, хэгъэгум апае. Адыгэ лъэпкъым гукІэ хъакІэу ымыштрэ цыф щылэп. АщкІэ адыгэ хабзэм нэмыкІ лъэпкъмэ тахигъэкІуакІэрэп. ДгъэлъапІэу тилэр макІэп шъхъае, ащ ипропагандэ пымылхыгъэу тызэрэгъэхъоштым Іоф зырагъэшІызэ, шІуагъэ къытфэзымыхыщт саугъэтхэр Мыекъопэ районым, хы ШІуцІэ Іушъом зэрэагъэуцухэрэр тигухэкІых.

ПЭНЭШЪУ Сэфр — Адыгэ Республикэм инароднэ тхакІу.

— Адыгэ лъэпкъым шІу къы-

фэзымышІагъэмэ ясаугъэтхэр тичыгу зэрэагъэуцухэрэм бэрэ тытегушылэ. Ащ фэдэ саугъэтхэм сяуцуалІэу сынэгъу ихыгъэу сяп-лын сльэкІыштэп. Тятэжъхэр хым хэзыткъуагъэхэм, тикъуаджэхэр зыгъэстыгъэмэ сыда тащытхъун зыкІыфаер?

Зэмызгъыныгъэ обществэм къыхэзылхъэ зышІоигъохэр бгъэщынэнхэр нахъ къесэгъэкІу. Урыс-Кавказ заом фэгъэхыгъэ саугъэт джыри Мыекъуапэ шагъэуцугъэп. Тичыгу къэзыухъумагъэхэр тарихым хэзыгъэкІуакІэ зышІоигъомэ тимыщыкІэгъэ саугъэтхэр агъэуцух, ахъщэу ащ пзІухащтыри къагъоты.

Адыгэхэр зэунэхъулэгъэ заом ехыллэгъэ тхылъхэр тишІэныгъэлэжъмэ нахыбэрэ къыдагъэкІынхэ фае. Зыгорэм джыри тезэоным паеп, тарихыр цыфмэ нахъ дэгъоу ашІэным, бырсырхэр къытхамылхъанхэм пае нахъ.

Тэ, тхакІохэм, ащ фэдэ темэхэр нахыбэрэ къэтІэтынхэ, мамырныгъэм игъэпытэн тызэрэдэлажъхэр къэдгъэлъэгъоным тилъэрылхэм ахэсэлъытэ.

СТІАШЪУ Юр — дунаим шашІэ, сурэтышІ-модельер, Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо шІухафтын къыфагъэшъошагъ, Мамырынгъэм и Лигэ илауреат.

— Ренэу тыгу къагъэкІыжы тилъэпкъ макІэ зэрэхъугъэр, тытхамыкІэу тыкъагъэлъагъо ашІоигъу. Непэрэ мафэм, я ХХІ-рэ лІэшІэгъум ар къэкІухэрэп. Тичыгу заокІэ пачыхъэм зэриштагъэр, илъэси 100-м нахыбэрэ тилъэпкъ къызэрэгъэуагъэхэр щытхъукІэ зыфалэгъужыа?

Тхамылагъоу заом къытфи-хыгъэм шъхъэхыгъэу тытегушылэн тыфитыгъэп, тхылъэу ащ ехыллагъэу къыдагъэкІыгъэри мэкІэ дэд.

Сэ сІофшІэн мамырныгъэм игъэпытэн, цыфыр дэхагъэм фэлпугъэным, шІэжъ тилэным афэгъэхыгъ. Зэщыхъуакомэ сащыщэп, егъашІи ащыщ сыхъуштэп.

ЕМТИЛЪ Нурбий.

Урысыем ижурналистхэм я Союз хэт.

Сурэтым итхэр: Тхъаркъохъо Юнысрэ СтІашъу Юрэрэ гушыІэгъу зэфэхъыгъэх.

Зэхэзышагъэхэр:
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, иминистрэхэм я Кабинет

КъыдзыгъэкІыр:
Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырІэ зэпхыныгъэхэмкІэ ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет
Адресыр: ур.Крестьянскэр, 236

Редактор шъхъалэр

ДЭРБЭ ТИМУР

Редакциер зыдэшыІэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

редактор шъхъалэм иапэрэ

гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-пшъэдэкІыжъ зыхырэ секретары:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиоқэзтынхэмкІэ ыкІи зэлы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чІыліз гъэІорышІапІ, зэраушыхъатыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гъээсетым къыхиутыхэрэм мышгыпкъагъэу къахафхэрэмкІэ къэзытхыгъэхэм пшъэдэкІыжъ ахы. Къатхэхэрэмрэ гъээсетым щылажъэхэрэмрэ яеплъыкІэ зэтемыфэн ылъэкІышт. Гъээсет-еджэхэм къытфагъэхырэ тхыгъэхэр зэхэтфыхэрэп ыкІи къэзытхыгъэхэм алэкІэдгъэхъажыхэрэп.

Зыщыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчъагъэр 5253

Индексхэр 52161 52162

Зак.3156

Хэутыным узшыкІэтхэнэу щыт уахътэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкІэтхэгъэхэ уахътэр
Сыхъатыр 18.00